

Het eiland

Victoria Hislop bij Boekerij:

Het eiland
Plaza Granada
Het kleine paradijs
De zonsopgang
Ansichtkaarten uit Griekenland
Zij die geliefd zijn
Een avond in augustus

Victoria Hislop

Het eiland

Alexis' verleden is onlosmakelijk met Kreta verbonden,
maar geheimen staan haar geluk in de weg

Eerste druk 2007
Twaalfde druk 2021

ISBN 978-90-225-9354-7
ISBN 978-94-023-0766-5 (e-book)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *The Island* (Random House)
Vertaling: Karien Gommers en Hanneke van Soest
Vertaling voorwoord: Mireille Vroege
Omslagontwerp: Wil Immink Design
Omslagbeeld: © iStock
Zetwerk: Mat-Zet bv, Huizen

© 2005 by Victoria Hislop
© 2007 voor de Nederlandse taal: Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Het eiland

Twintig jaar later

In de zomer van 2001 was ik met familie en vrienden op vakantie aan de noordkust van Kreta, niet ver van Agios Nikolaos. We gingen meestal met vakantie naar Griekenland, en deze bestemming was willekeurig door vrienden gekozen.

Dat jaar logeerden we in een gehuurd appartementencomplex met eenvoudige faciliteiten en een zwembad dat heel onpraktisch de vorm van het eiland Kreta zelf had. 's Ochtends gingen we altijd naar het strand en 's middags bezochten we een bezienswaardigheid. Tegen het eind van de eerste week hadden we alle archeologische opgravingen her en der in de streek, maar ook elk denkbaar museum al bezocht. Je had onder andere een museum dat in zijn geheel was gewijd aan de irisbloem en aan hoe die vroeger werd gebruikt om garen en stof te verven. Ik vond het allemaal even leuk, maar de kinderen waren – dat verbaasde ons niet – niet erg enthousiast (vooral niet over dat laatste museum). Ze waren indertijd acht en tien en zeurden dat ze de hele dag op het strand wilden spelen. Dat zou ik ook gewild hebben toen ik zo oud was als zij, maar ook al kon ik het me indenken, toch was ik vastbesloten om de ouderlijke missie om hun iets bij te brengen vol te houden – zelfs in de zomervakantie. Griekenland was ook toen al voor mij niet alleen maar een land waar je genoegens kon najagen.

Die middag in juli (ik herinner me nog heel goed dat het echt bloedheet was) werd er alom geklaagd toen ik vertelde wat we die dag zouden gaan doen. In de reisgids had ik over een eilandje gelezen waar ooit lepralijders waren gehuisvest. Dat sprak ze niet aan. Helemaal niet. Maar nadat hun een boottocht en ijsjes in het vooruitzicht waren gesteld, vertrokken we over de winderige weg in de richting van Elounda.

We deden er iets van drie kwartier over, en kwamen uiteindelijk aan in het rustige dorpje Plaka (één cafeetje, een paar taveernes en geen enkele winkel), waar we de boot naar Spinalonga zouden nemen. Het was

inmiddels al na vieren, en we waren net op tijd voor de laatste boot naar het eiland.

Met een ijsje in de hand ging iedereen aan boord. De overtocht duurde niet lang en ik weet nog dat we voor het eerst even wat verlichting van de bloedhitte kregen. Er stond een windje en de overtocht duurde maar kort. Binnen een paar minuten voeren we op de rondlopende muren van het indrukwekkende Venetiaanse fort af en gingen we aan land.

Wat me zo aan het stukje in de reisgids had aangesproken was een datum: 1957. In dat jaar was er een werkzaam geneesmiddel tegen lepra ontdekt en toen had de voltallige bevolking het eiland verlaten. In mijn ogen kon je dat amper ‘geschiedenis’ noemen. Het was maar twee jaar voordat ik zelf geboren was, en daardoor werd mijn interesse extra gewekt.

Net als de meeste mensen wist ik erg weinig over lepra, en wát ik erover wist, bleek niet te kloppen. Om te beginnen dacht ik dat de ziekte net zo besmettelijk was geweest als de pest en dat de patiënt er binnen een paar dagen onherkenbaar door verminkt kon raken. Ik dacht ook dat lepra een ziekte uit oudtestamentische tijden was en dat ze al duizenden jaren niet meer voorkwam. Pas toen we het eiland naderden, besefte ik dat dat allemaal niet waar was. Een van onze vrienden was arts, een dermatoloog, en hij bracht me snel op de hoogte van de belangrijkste feiten: lepra is een huidziekte; ze kan zich heel langzaam ontwikkelen; eind jaren vijftig had men er een geneesmiddel voor gevonden. Hij vertelde me ook meteen dat lepra niet altijd het soort misvormingen veroorzaakt die velen van ons erbij voor ogen hebben (zoals bijvoorbeeld te zien in de film *Ben Hur*).

De boot werd vastgemaakt en de ‘kapitein’ zei dat we uiterlijk over een uur terug moesten zijn. We kochten snel een kaartje en gingen de donkere tunnel door die je het eiland binnen voerde. Er waren geen gidsen die ons konden rondleiden, er waren geen boekjes te koop, je mocht gewoon rondlopen en je verbeelding de vrije loop laten. Ik besef nu dat dat van cruciaal belang is geweest voor hoe ik Spinalonga die dag beleefde.

Ik herinner me heel duidelijk het moment dat we vanuit het donker het licht betraden en uitkwamen op wat in feite de hoofdstraat van het eiland is. Dat was in alle opzichten een transformerend moment. Ik plaatste mezelf onwillekeurig in de schoenen van iemand die voor het

eerst aan het eind van deze weg kwam te staan (vanaf 1903 werden lepralijders hierheen gestuurd). De meeste patiënten die hier aankwamen, wisten dat ze hier voor altijd zouden blijven.

De schoonheid was een verrassing. Ik had eerder verwacht dat het er als een gevangenis uit zou zien dan als een vriendelijk Grieks dorp. Er stonden potten met geraniums, er bloeiden veldbloemen, de zon scheen op warme stenen. Het straalde iets heel romantisch uit, wat ik helemaal niet had verwacht. Er liep zelfs een kat rond. Toen wij er waren, werd er van alles gerestaureerd, en ik weet zeker dat de vriendelijke kater zich nuttig maakte door de muizenpopulatie binnen de perken te houden. Hij zorgde zonder meer voor een gemoedelijke noot.

Ik liep rond. De gebouwen waren er in die tijd heel wat slechter aan toe dan bij vele nu het geval is. Ik gluurde bij wat huisjes naar binnen (gebouwd in de Ottomaanse tijd) en zag tekenen van het gewone leven die ik niet verwacht had: aan kozijnen zaten nog flardjes gordijnstof vastgespijkerd; op muren zat hier en daar nog wat helblauwe verf; in nissen van binnenmuren zaten nog planken. Zo nu en dan piepte er een luik in de wind.

De hoofdstraat was hetzelfde als elke hoofdstraat in elk ander dorp op Kreta, compleet met een kerkje, een bakker, winkels enzovoort, en zelfs deze infrastructuur verbaasde me. De watertunnels uit de Venetiaanse tijd verkeerden nog in goede staat en deden in de twintigste eeuw nog net zo goed dienst om het onontbeerlijke regenwater op te vangen als in het jaar waarin ze aangelegd waren, drie eeuwen geleden. Hoog boven me zag ik het grote gebouw dat als ziekenhuis was gebruikt, en aan het eind van de straat zag ik een vervallen appartementencomplex, waar patiënten gewoond moesten hebben.

Het plaatsje ademde een opmerkelijk warme en blijde sfeer uit, en aangezien ik een ellendig en troosteloos oord had verwacht, kwam het allemaal paradoxaal op me over. Ik besepte dat de patiënten hier niet alleen naartoe waren gegaan om te sterven, maar ook om er te leven.

In die tijd schreef ik voor verschillende grote Engelse kranten en tijdschriften over reizen. Het lag voor de hand dat ik een kort artikel over Spinalonga zou schrijven met een titel als 'De vergeten leprakolonie van Kreta'. Dat plan wees ik snel van de hand. Mijn hoofd borrelde van de ideeën en de indrukken, en het leek me volstrekt ontoereikend om dit bijzondere oord in een feitelijk artikeltje van 1500 woorden te vatten. Ik wilde veel meer ruimte geven aan mijn emoties en verbeel-

ding, en dat hoorde niet thuis in een journalistiek stuk.

De rondwandeling langs de rand van het eiland duurde al met al nog geen uur, maar was lang genoeg om vervuld te raken van indrukken en vragen. Toen we weer bij het beginpunt aankwamen, had ik al een idee in mijn hoofd.

De bevriende dermatoloog, die mee was op deze vakantie, had me al heel duidelijk gemaakt dat lepra niet bij iedere patiënt het gezicht en het lichaam verminkte. En als dat al gebeurde, dan konden daar tientallen jaren overheen gaan. Terwijl we rondliepen, kreeg ik al een idee voor het begin van een verhaal, en dit scenario werd de kern van de roman die ik vervolgens zou schrijven.

De gedachte luidde als volgt: een vrouwelijke patiënt die naar Spinalonga wordt verbannen wordt verliefd op de arts die het medicijn voor haar ongeneeslijke ziekte komt brengen. En dan geneest hij haar. Zo'n situatie bevat een cruciaal conflict. De behandeling levert haar bevrijding van de ziekte en van haar gevangenschap op het eiland op, maar ook de angst om de man van wie ze houdt kwijt te raken. Dit centrale idee stuwde het verhaal voort, maar moest natuurlijk nog verder uitgebreid worden.

Om een uur of zes waren we terug in Plaka en namen we vanaf het kiezelstrand tegenover het eiland een duik in zee. Het water was verbijsterend kristalhelder en ik weet nog dat ik me, toen ik me afdroogde, helemaal tintelend en verfrist voelde. Later troffen we onze vrienden weer en aten we in een van de taveernes allemaal van een enorme schaal spaghetti met kreeftsaus. Ik herinner het me nog heel goed, alsof alle indrukken en herinneringen van die dag een bijzondere kracht hadden. Ik weet ook nog dat ik er met mijn gedachten niet bij was.

Tegenwoordig wordt Spinalonga 's avonds wel eens verlicht, maar in die tijd verdween het eiland gewoon als het licht afnam en de avond viel, en loste het op in het pikzwarte duister. Terwijl we lekker zaten te eten, dacht ik steeds terug aan dat oord en aan de indruk die het op me had gemaakt. Ik besloot de volgende dag, zodra het licht was, terug te gaan; niet om weer de oversteek te maken, maar gewoon om het nog een keer te zien en alle in het Engels beschikbare literatuur erover te kopen.

Toen ik de volgende dag weer in Elounda was, kocht ik twee reisgidsjes (van die gidsjes waar meer foto's dan tekst in staan) en zodra ik terug was in het appartement, las ik die. Ik werd er niet veel wijzer van,

want er stonden alleen beschrijvingen in van de gebouwen en iets over de drie verschillende fasen van de geschiedenis van Spinalonga: Venetiaans, Ottomaans en tot slot de twintigste eeuw, toen het werd gebruikt om er de leprapatiënten te isoleren. Ik was een beetje teleurgesteld. Ik had op meer gehoopt. Maar ik denk dat dit het moment was waarop mijn verbeelding het overnam.

Dat er maar zo weinig feiten beschikbaar waren, had een obstakel kunnen zijn, maar wakkerde daarentegen juist mijn creativiteit aan. Ik was niet van plan geweest om tijdens deze vakantie te werken, dus ik had niet eens een schriftje bij me. Ik had alleen een envelop waarin wat instructies hadden gezeten van de eigenaar van het appartement (hoe de boiler en het fornuis werkten, dat je geen wc-papier mocht doorspoelen, taveernes die hij ons aanbeval, de beste stranden etc.). Ik schreef de envelop helemaal vol. De resterende dagen van onze vakantie had ik een voldaan gevoel. Ik had het gevoel dat ik iets in handen had. Ik kon niet goed zeggen wat precies, maar ik wist dat ik een verhaal wilde vertellen. Dat vond ik heerlijk. Ik had al meer dan dertig jaar geen fictie geschreven (sinds de lagere school niet meer, eigenlijk). Ik had verhalen van heel veel andere mensen gelezen en bestudeerd, maar had er zelf geen geschreven.

Allereerst moest ik met iemand gaan praten die verstand had van lepra. Een brief aan een van de grootste deskundigen, verbonden aan de London School of Hygiene and Tropical Diseases, werd meteen en naar volle tevredenheid beantwoord. Dr. (inmiddels professor) Diana Lockwood schonk me niet alleen haar tijd, maar leende me ook een paar heel kostbare boeken uit de jaren dertig en vijftig van de vorige eeuw. Daarin werd niet alleen uit de eerste hand uit de doeken gedaan hoe lepra behandeld werd, maar ook hoe men in de decennia waarover ik wilde schrijven over de ziekte dacht. Ik las het heel aandachtig en borg deze waardevolle en bijna unieke boeken elke avond in een brandveilige archiefkast op. Ik leerde alles over de ziekte wat ik weten moest.

Het voorjaar daarop ging ik weer naar Plaka en huurde ik een kamer tegenover Spinalonga. Mijn moeder was mee, en daardoor kon ik mijn tijd in cafés en taveernes doorbrengen. Als ik alleen was geweest, had ik de aandacht getrokken, maar met mijn moeder erbij waren we gewoon twee vrouwen die van hun verblijf op Kreta genoten. Ik sprak geen woord Grieks, en dat verschaftte ons een soort onbenaderbaarheid die erg waardevol was. Het betekende ook dat ik geen vragen aan inwoners

kon stellen of iets te weten kon komen over hoe het leven in dit dorp was geweest in de tijd dat Spinalonga nog als leprakolonie fungeerde. Ik nam gewoon de sfeer in me op en keek naar de mensen.

Tijdens mijn verblijf in Plaka ging ik elke dag met de eerste boot naar Spinalonga. De schipper zal me wel vreemd gevonden hebben. Hij glimlachte naar me als hij me een kaartje verkocht, maar stelde geen vragen – een paar keer hoefde ik niet eens te betalen. Misschien dachten ze dat een familielid van me lang geleden op Spinalonga was overleden. Dat ik de taal niet sprak, was nu beslist een voordeel.

Met elk bezoek werd mijn liefde voor deze unieke plek groter, bedacht ik meer personages en kreeg ik meer ideeën over hoe het verhaal zich zou moeten ontwikkelen. Ik bleef het indrukwekkend vinden dat Plaka zo vlakbij lag, en het feit dat je op de tegenovergelegen kust kleine poppetjes kon zien lopen, verschafte de roman die in mijn hoofd gestalte kreeg een extra intensiteit.

Ik schreef een heel gedetailleerde opzet van het verhaal, en daarbij had ik twee belangrijke historische data in gedachten: de Duitse invasie van Kreta, en het geneesmiddel dat uiteindelijk tegen lepra werd gevonden. Ik wilde ook in één familie twee generaties patiënten laten voorkomen, en de generatie die daarop volgde, voor wie verborgen wordt gehouden dat er in het verleden lepra in de familie is voorgekomen.

Ik schreef de synopsis en een voorbeeldhoofdstuk en stuurde die naar een paar Engelse uitgevers. Het werd door verschillende uitgevers afgewezen. Ze vonden het idee van een liefdesgeschiedenis op een Grieks eiland wel leuk, maar lepra was niet alleen een onwaarschijnlijk onderwerp, maar ook een onderwerp dat niet goed te verkopen was. Bij toeval kwam het voorstel terecht op het bureau van een jonge redacteur die onmiddellijk de inhoud begreep, maar ook oog had voor de sfeer van het verhaal. Flora Rees, die sindsdien alle romans die ik heb geschreven heeft geredigeerd, heeft een groot deel van haar jeugd in Afrika doorgebracht, doordat haar vader tropenarts was. Ze herinnerde zich nog goed de dagen waarop hij naar leprapatiënten toe ging, en hoe bezorgd haar moeder dan was, ook al was deze ziekte te genezen. Net als veel andere mensen die lepra van dichtbij hadden meegemaakt begreep Flora dat mensen al vreemd kunnen reageren als alleen maar de naam van de ziekte wordt genoemd.

Ongeveer een jaar later had ik het boek af en werd het uitgebracht in

het Verenigd Koninkrijk – en vlak daarna ook in Griekenland, Noorwegen, Israël en daarna in Frankrijk. Momenteel zijn er wereldwijd meer dan zes miljoen exemplaren van verkocht en is hij in vijftigertig talen vertaald.

Toen de roman in Griekenland was uitgekomen, werd ik voorgesteld aan iemand die heel belangrijk voor me is geworden. De tachtigjarige Manoli Foundoulakis woonde in het dorpje Ano Elounda, vlak boven Plaka (met uitzicht op Spinalonga). Hij had vroeger lepra gehad. Met zijn wijsheid, opgewektheid en vriendelijkheid belichaamde hij op de een of andere manier alles wat ik in de roman had willen overbrengen: dat mensen met lepra net zo zijn als wij allemaal, behalve dan dat ze de pech hadden dat ze een besmettelijke ziekte hadden opgelopen.

Toen ik aanbiedingen kreeg van allerlei televisie- en filmbedrijven, had ik vooral Manoli voor ogen. Veel aanbiedingen sloeg ik af omdat ik er niet genoeg op vertrouwde dat ze de lepralijders konden (en wilden) neerzetten met het respect dat ze in mijn ogen verdienden. Ik was bang dat het monsters zouden lijken. Het Griekse televisiebedrijf Mega benaderde me en zei dat ik me met alle aspecten van de productie mocht bemoeien, en de twee jaar die we bezig waren om de zesentwintigdelige tv-serie te maken waren dan ook ongelooflijk spannend, en het eindresultaat is zowel mooi als ontroerend geworden. Manoli speelde er zelf ook een leprapatiënt in – een daadwerkelijke versmelting van kunst en werkelijkheid.

Het schrijven van deze roman bracht mij nieuwe kansen, niet alleen als schrijver. Ik werd ambassadeur van de goededoelenstichting Lepra, die het lijden van leprapatiënten over de hele wereld wil verlichten. Het is onvoorstelbaar, maar er komen jaarlijks nog steeds meer dan 300.000 nieuwe gevallen bij, voornamelijk in India en Bangladesh. Ik help stichting Lepra met de fondsenwerving, voor onderzoek en behandeling.

De verkoop van de roman heeft ook tot een stroom nieuwe bezoekers van Spinalonga geleid, van mensen die het eiland wel eens met eigen ogen wilden zien. Als ik daar ben (nadat ik de roman had geschreven heb ik een huis op Kreta gekocht), ben ik me altijd zeer bewust van alle Nederlandse stemmen om me heen. In Plaka, waar veel mensen de veerboot naar 'het eiland' nemen, heb ik heel vaak leuke gesprekken met lezers uit Nederland en België. Mijn favoriete winkel in Plaka, vlak bij de ticketverkoop voor de veerboot naar Spinalonga, wordt gerund

door mijn Nederlandse vrienden Hans en Monique. Ze verkopen niet alleen souvenirs, maar hebben ook altijd een ruime voorraad gesig-
neerde exemplaren van *The Island* – in vele talen, waaronder natuurlijk
het Nederlands!

Romans kunnen soms een eigen leven gaan leiden, lezers interprete-
ren de betekenis en inhoud op hun eigen manier, en bij het lezen spelen
hun eigen hoop, angst en emoties mee. Wat de Griekse lezers betreft,
denk ik dat er een buitenstaander, iemand die niets van Spinalonga en
de echte geschiedenis van het eiland wist, nodig was om er op een nieu-
we manier naar te kijken en om te laten zien hoeveel hoop en moed hier
geleefd hebben.

Ik geloof niet in geesten, maar ik geloof wel dat de overledenen in
het stof sporen van al hun emoties achterlaten – van verdriet, blijd-
schap, liefde, angst enzovoort. En ik ben ervan overtuigd dat die sporen
mij tot inspiratie hebben gediend. Ik ben heel dankbaar dat ik daar die
dag, jaren geleden nu, zo voor heb opengestaan.

Victoria Hislop met Manoli Foundoulakis op de set van de Griekse televisieopnamen voor
The Island. Februari 2021.

Voor mijn moeder, Mary

*Het eiland Spinalonga, voor de noordkust van Kreta,
was van 1903 tot 1957 de belangrijkste
leprakolonie van Griekenland.*

Plaka, 1953

Een koude wind striemde door de smalle straatjes van Plaka en verdoofde de vrouw zowel geestelijk als lichamelijk, hoewel de pijn om haar naderende vertrek nog steeds voelbaar was. Terwijl ze de laatste paar meters naar de kade strompelde, leunde ze zwaar op haar vader. Haar tred was die van een oud vrouwtje voor wie elke stap een pijnscheut betekent. Haar pijn was echter niet lichamelijk. Ze had een sterk lichaam, net als elke andere jonge vrouw die haar hele leven de gezonde Kretenzer lucht had ingeademd. Ook haar huid was nog jeugdig en haar ogen waren net zo diepbruin en helder als van elk ander meisje op het eiland.

Toen de met touw vastgebonden bundels bagage werden ingeladen, deinde het bootje heen en weer op het water. De oudere man liet zich er langzaam in zakken. Met één hand probeerde hij het vaartuig stabiel te houden en met de andere hielp hij zijn dochter aan boord. Vervolgens sloeg hij een deken om haar heen om haar tegen de elementen te beschermen. De enige zichtbare aanwijzingen dat ze niet gewoon een stuk bagage was, waren haar lange donkere lokken die dansten in de wind. Voorzichtig maakte hij de boot los van de kade – er viel niets meer te zeggen of te doen – en hun tocht begon. Dit was niet het begin van een tochtje om voorraden af te leveren. Het was het begin van een enkele reis naar een nieuw leven: een leven op Spinalonga.

Deel 1

1

Plaka, 2001

Het touw schoot los van de meerpaal en bespatte de blote armen van de vrouw met zeewater. De druppels verdampten snel onder de wolkeloze hemel, en terwijl de brandende zon op haar neer scheen, zag ze dat het zoute water ingewikkelde kristalpatronen op haar huid had achtergelaten, als een tatoeage van diamanten. Alexis was de enige passagier in de kleine, gehavende boot, en terwijl ze van de kade naar het verlaten eiland in de verte voer, huiverde ze bij de gedachte aan al die mannen en vrouwen die haar voor waren gegaan.

Spinalonga. Ze speelde met het woord en liet het als een olijfpit om haar tong rollen. Het eiland lag recht voor haar, en naarmate de boot het grote Venetiaanse fort voor de kust naderde, voelde ze de aantrekkingskracht van het verleden en werd ze overweldigd door de betekenis die het bouwwerk nog altijd had. Dit, mijmerde ze, kon wel eens een plek zijn waar de geschiedenis nog warm was, niet steenkoud, en waar de bewoners echte mensen waren en geen mythische figuren. Hoe anders zou het hier zijn dan in de oude paleizen en op de archeologische vindplaatsen die ze de afgelopen weken, maanden – zelfs jaren – had bezocht.

Alexis had nog een dag de ruïnes van Knossos kunnen bezoeken om te proberen zich uit al die brokstukken een beeld vormen van hoe het leven er vierduizend jaar geleden had uitgezien. Maar de laatste tijd had ze het gevoel gekregen dat de antieke wereld eigenlijk te ver van haar af stond om zich écht betrokken te kunnen voelen en zich in te leven hoe het precies was geweest. Hoewel ze archeologie had gestudeerd en in een museum werkte, merkte ze dat haar belangstelling voor het onderwerp met de dag afnam. Haar vader was een gepassioneerd archeoloog en ze had altijd het kinderlijke idee gehad dat ze in zijn stoffige voetsporen zou treden. Voor iemand als Marcus Fielding was een beschaving nooit te oud om zijn interesse te wekken, maar voor Alexis, die nu tweeëntwintig was, was de os die ze eerder die dag

op straat was gepasseerd aanzienlijk reëler en belangrijker dan de Minotaurus in het hart van het legendarische Kretenzer labyrint.

Maar op dit moment was de richting die haar carrière nam van ondergeschikt belang. Haar twijfels over Ed wogen zwaarder. Terwijl ze zich al die dagen van hun vakantie in Griekenland hadden gekoesterd in de warmte van de nazomerzon, was het einde van hun ooit zo veelbelovende relatie in zicht gekomen. Hun liefde was er een die had kunnen opbloeien in de exclusieve microkosmos van een universiteit, maar die in de buitenwereld was verdord en na drie jaar op een zwak stekje was gaan lijken dat niet was aangeslagen nadat het vanuit de kas in de border was geplamt.

Ed was knap, dat stond buiten kijf. Maar het was juist zijn knappe uiterlijk waaraan ze zich soms dood ergerde en ze was er zeker van dat het bijdroeg aan zijn arrogantie en zijn soms zo benijdenswaardige zelfvertrouwen. Ze hadden elkaar op een soort tegenpolen-trekken-elkaar-aan-manier gevonden: Alexis met haar blanke huid en donkere haren en ogen, Ed met zijn blonde, blauwogige, bijna Arische uiterlijk. Maar soms had ze het gevoel dat haar eigen meer temperamentvolle aard werd afgezwakt door Eds behoefte aan orde en discipline, en ze wist dat dit niet was wat ze wilde; zelfs aan haar verlangen naar dat kleine beetje spontaniteit leek hij een hekel te hebben.

Ook aan veel van zijn andere eigenschappen, die door de buitenwereld in het algemeen als pluspunten werden gezien, was ze zich gaan ergeren. Om te beginnen zijn zelfverzekerdheid, die voortkwam uit het feit dat hij precies wist hoe zijn toekomst eruit zou zien. Die zekerheid had hij al vanaf zijn geboorte. Ed was een baan voor het leven beloofd op een advocatenkantoor en de jaren zouden zich voor hem ontvouwen volgens een voorbestemd patroon van carrièrestappen en verhuizingen naar voorspelbare wijken. Alexis' enige zekerheid was haar inzicht dat ze niet bij elkaar pasten. Naarmate de vakantie vorderde, had ze steeds meer tijd gehad om na te denken over de toekomst en daar kwam Ed niet in voor. Zelfs op huishoudelijk gebied klikte het niet tussen hen. Wanneer de tube tandpasta vanuit het midden werd leeggeknepen, was zij altijd de schuldige, niet Ed. De manier waarop hij op haar slordige gedrag reageerde was tekenend voor hoe hij in het leven stond, en ze vond dat hij met zijn gehamer op orde en netheid veel te ver ging. Ze probeerde respect op te brengen voor zijn ordelijke aard, maar ergerde zich aan zijn onuitgesproken kritiek op

haar enigszins chaotische levensstijl. Dan dacht ze vaak aan haar vaders donkere, rommelige studeerkamer, waar ze zich altijd zo thuis voelde, terwijl ze van de slaapkamer van haar ouders, met haar moeders voorkeur voor licht en orde, de rillingen kreeg.

Ed had altijd alles mee gehad. Hij was een zondagskind: altijd moeiteloos de beste van de klas en jaar na jaar uitgeroepen tot beste sportman. De perfecte klassenvertegenwoordiger. Het zou even slikken zijn wanneer die zeepbel zou barsten. Hij was grootgebracht met het idee dat de wereld zijn oester was, maar Alexis was gaan inzien dat ze daar niet samen met hem in opgesloten wilde zitten. Zou ze echt haar onafhankelijkheid kunnen opgeven om met hem te gaan samenwonen? Dat lag als volgende stap voor de hand. Een ietwat sjofele etage in Crouch End versus een luxe appartement in Kensington – je moest wel gek zijn om zo'n appartement af te wijzen. Hoewel Ed verwachtte dat ze in de herfst bij hem zou intrekken, waren er toch een paar vragen die ze zichzelf moest stellen: wat had het voor zin om te gaan samenwonen als het toch niet haar bedoeling was om te trouwen? En was hij de man die ze als de vader van haar kinderen zou willen, mocht het zover komen? Al die vragen speelden al weken, nee zelfs maanden door haar hoofd en ze zou vroeg of laat de knoop door moeten hakken. Ed had het zo druk deze vakantie dat hij nauwelijks leek te merken dat ze met de dag stiller werd; hij voerde bijna altijd het woord en was constant bezig met regelen en organiseren.

Hoe anders was deze reis dan de vakanties die ze als studente met haar vriendinnen langs de Griekse eilanden had gemaakt. Ze waren toen zo vrij als een vogeltje geweest en hadden op al die lange, zonnovergoten dagen alleen gedaan wat hun hart hun ingaf; de vraag welk café het werd, op welk strand er werd gezonnebaad en wanneer ze naar het volgende eiland zouden hoppen, werd bepaald door een 20-drachmen-munt op te gooien. Het was nauwelijks voor te stellen dat ze ooit zo zorgeloos had geleefd. Deze reis was er een van kleine ergerissen, ruzies en zelfonderzoek; het was een strijd die al was begonnen lang voordat ze voet op Kreta hadden gezet.

Terwijl ze haar tas voor de vakantie had staan inpakken, had ze zich afgevraagd: hoe is het mogelijk dat ik op mijn vijftiengste nog altijd zo hopeloos onzeker over de toekomst ben? Hier sta ik dan, in een etage die niet van mij is, ik doe werk dat ik niet leuk vind en ga op vakantie met een man om wie ik nauwelijks geef. Waar ging het fout?

Tegen de tijd dat Alexis' moeder, Sofia, zo oud was als zij, was ze al een paar jaar getrouwd en had ze twee kinderen. Hoe had ze zich al op jonge leeftijd zo volwassen kunnen gedragen? Waarom was ze al zo gezetteld terwijl Alexis zich nog bijna een kind voelde? Als ze meer te weten kwam over de manier waarop haar moeder in het leven stond, was ze misschien beter in staat haar eigen beslissingen te nemen.

Sofia was echter altijd zeer terughoudend geweest over haar achtergrond en door de jaren heen had haar geslotenheid een barrière opgeworpen tussen haar en haar dochter. Alexis vond het nogal ironisch dat het bestuderen en begrijpen van het verleden in haar familie sterk werd aangemoedigd terwijl tegelijkertijd werd verhinderd dat ze haar eigen verleden onder de loep nam; het gevoel dat Sofia iets voor haar kinderen verborg wierp een schaduw van wantrouwen over hun relatie. Sofia Fielding leek niet alleen haar verleden te hebben begraven maar de grond erboven nog eens extra hard te hebben aangestampt.

Alexis had slechts één aanknopingspunt voor haar moeders verleden: een verbleekte trouwfoto in een barok zilveren lijstje, dat al zo lang Alexis zich kon herinneren op Sofia's nachtkastje had gestaan. Het zilver van het lijstje was afgesleten van het poetsen. Toen Alexis nog klein was en het grote, bobbelige bed van haar ouders als trampoline had gebruikt, had het beeld van het glimlachende maar nogal stijf poserende paar op de foto altijd mee op en neer bewogen. Soms vroeg ze haar moeder naar de mooie vrouw in kant en de statige man met het platinablonden haar. Hoe heetten ze? Waarom hadden ze grijs haar? Waar waren ze nu? Sofia had altijd zo kort mogelijk geantwoord: dat het tante Maria en oom Nikolaos waren, dat ze op Kreta hadden gewoond en dat ze nu allebei dood waren. Met die antwoorden had Alexis toen genoeg genomen – maar nu wilde ze meer weten. Het was vooral de status van deze foto – de enige ingelijste foto in het hele huis, op de foto's van haarzelf en haar jongere broer, Nick, na – die haar het meest intrigeerde. Dit paar was duidelijk heel belangrijk geweest in haar moeders jeugd en toch leek Sofia liever niets over hen te vertellen. Sterker nog, ze weigerde koppig antwoord te geven als er naar werd gevraagd. Tegen de tijd dat Alexis ging puberen had ze haar moeders behoefte aan privacy leren respecteren – het was vergelijkbaar met haar eigen tienerinstinct om zich af te sluiten. Maar daar was ze inmiddels overheen gegroeid.